

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 30. januar 2025

Sag 52/2024

(1. afdeling)

Rigsadvokaten

mod

T

(advokat Michael Harms, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Glostrup den 29. november 2022 (B6-9864/2021) og af Østre Landsrets 4. afdeling den 14. marts 2024 (S-3765-22).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Michael Rekling, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Ole Hasselgaard og Julie Arnth Jørgensen.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse for udvisning.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Det fremgår af rapport om § 26-afhøring af T den 4. december 2024 bl.a.:

*”1. Varigheden af udlændingens samlede (lovlige og ulovlige) ophold i landet
Afhørte har været i Danmark siden 2014.*

*2. Varighed af tidligere frihedsberøvelser i Danmark
Afhørte har været fængslet i Vestre Fængsel i en uge.*

3. Integration i det danske samfund og i andre medlemsstater

...

Afhørte har bekendtskaber i Danmark i form af ansatte på offentlige instanser som hjælper afhørte samt bekendtskaber fra bo- og behandlingstilbud, Lunden, hvor afhørte bor.

4. Opvækst, skolegang og uddannelsesforløb

...

Afhørte er opvokset i Eritrea, sammen med sin mor og søskende. Afhørtes forældre var skilt og afhørte voksede kun op med sin mor.

5. Arbejde i Danmark og i andre medlemsstater

...

Afhørte har ikke haft arbejde i Danmark. Afhørte har været i praktik i Danmark via jobcenteret. Afhørte har været i praktik i omkring 4 måneder som gartner for omkring 10 år siden. Afhørte kunne ikke huske navnet på stedet, hvor han var i praktik.

Afhørte har også været i anden praktik i en restaurant, som opvasker, i 2 måneder. Afhørte kan ikke huske navnet på restauranten.

...

7. Skriftlige/mundtlige dansk kundskaber

...

Afhørte har gået på dansk sprogskole i 4-5 måneder og kan forstå mundtligt dansk. Afhørte kan ikke tale på dansk, kun meget lidt.

Afhørte oplyser, at han kan skrive på dansk. (Dette er ikke efterprøvet)

...

12. Ægteskab/registreret partnerskab

...

Afhørte har ingen familie, partner eller børn i Danmark

...

15. Forældre, øvrig familie og omgangskreds her i landet

...

Afhørte har fjerne familiemedlemmer i Danmark, som afhørte ikke har kontakt med.

Afhørte har søskende som bor i Norge, Holland og Schweiz, som afhørte har telefonisk kontakt med.

...

18. Har udlændingen opretholdt kontakten til familien i hjemlandet?

...

Afhørte har ingen kontakt til familie i hjemlandet. Afhørte har ingen familie i hjemlandet.

...

22. Oplysninger om udlændingens skriftlige og mundtlige kundskaber

...

Afhørtes modersmål er Tigrinya, som afhørte behersker flydende både skriftligt og mundtligt.”

Af udtalelse af 6. december 2024 fra Psykiatrisk Center Glostrup om T fremgår bl.a.:

”Tidligere psykiatrisk

...

GT har som ganske ung været i behandling med antipsykotisk medicin i forbindelse med indlæggelser i sit hjemland. Efter at han kom til Danmark i 2014, fik han under sit ophold i Center Sandholm stillet diagnosen paranoid psykose, og han blev sat i behandling med Risperdal depot. Efter opholdet i Center Sandholm blev han udskrevet til en bolig i Gentofte og henvist til Distriktpsikiatrisk center Gladsaxe. I efteråret 2015 ønskede han at blive afsluttet fra DPC Gladsaxe, og samtidig ophørte han med behandlingen med Risperdal depot. Han var derefter uden medicinsk behandling, indtil han i marts 2016 blev indlagt i svært psykotisk tilstand i Psykiatrisk center Ballerup. Under de efterfølgende indlæggelser blev han forsøgt behandlet med olanzapin som depot (Zypadhera) og paliperidon depot (Xeplion), indtil han under en langvarig indlæggelse i Psykiatrisk center Ballerup fra oktober 2016 til august 2017 blev omlagt til Cisordinol depot i juni 2017. Han var således i behandling med Cisordinol depot 200 mg hver 14. dag, da han i september 2017 flyttede ind på Lunden. Denne behandling havde nogen effekt, men kunne ikke forhindre at han i efteråret 2017 og igen i foråret 2018 blev indlagt i svært psykotisk tilstand i Psykiatrisk center Glostrup, hvor han blev behandlet med ECT. Efter indlæggelserne fortsatte han med Cisordinol depot, men han var meget ambivalent overfor at få depotinjektioner, og fra november 2019 afslog han at fortsætte med depotbehandlingen. Han blev derefter fra januar 2020 omstillet til tablet Cisordinol 10 mg daglig. Det skal i den forbindelse bemærkes, at tablet Cisordinol 10 mg daglig i behandlingen af en kronisk psykotisk patient er en meget lav peroral dosis ift. at han indtil da havde fået 200 mg Cisordinol depot hver 14. dag (konfereret med Bostedsteammets farmaceut Helen Lohmann). Ud over at denne dosis var meget lav, tog GT medicinen sporadisk, og det viste sig at effekten var dårlig. GT havde hørehallucinationer og forfølgelsesforestillinger, og det skete gentagne gange at han kom i konflikt med medbeboerne på Lunden, og at han gik tæt på kvindelige medbeboere og personale på Lunden. Fra september 2022 ophørte han helt med at tage Cisordinol tabletter

...

Aktuelt psykiatrisk

Efter at GT er startet på Trevicta i den nuværende dosering 525 mg hver 3. måned har han taget imod depotinjektionerne uden protester, og han har været rolig og samarbejdsvillig.

...

Han har aktuelt ingen selvmordstanker. Han hører af og til stemmer, bl.a. en stemme som han kalder David, og som kommer med negative kommentarer til hans adfærd, men han er ikke nær så forpint heraf som tidligere. Han har meget lidt sygdomsindsigt og sygdomserkendelse, og har givet udtryk for at han helst vil undvære psykiatrisk medicin, og han kan ikke selv indse, at medicinen har en god effekt på ham, idet medicinen både har dæmpet hans psykotiske symptomer og har kunnet forhindre udadreagerende og seksualiserende adfærd. Til trods for hans modvilje mod anti-psykotisk medicin har han imidlertid taget imod depotinjektionerne med Trevicta uden protester.

Vedr. behovet for fortsat behandling, herunder farmakologisk behandling og mulige konsekvenser af afbrydelse af behandlingen

GT har en mangeårig kronisk psykoselidelse, som er præget af stemmehøring, forfølgelsesforestillinger, tendens til udadreagerende adfærd og seksualiserende adfærd. Efter at han kom til Danmark i 2015 fik han stillet diagnosen paranoid psykose, og han har siden været i behandling med flere forskellige antipsykotika. Som det fremgår af det ovenstående, har tabletbehandling ikke vist sig at være en realistisk mulighed for en regelret behandling af hans psykoselidelse pga. hans udtalte ambivalens over for antipsykotisk medicin. Man har derfor så vidt muligt tilstræbt at behandle GT med depotmedicin, og der har været bedst effekt af behandling med Trevicta, som er et langtidsvirkende præparat der gives med 3 måneders mellemrum. Det er først efter at GT er startet på behandling med Trevicta, at behandlingen med antipsykotisk medicin er blevet tilstrækkelig stabil, således at der er sket en reel bedring af GTs psykiske lidelse. Det er derfor af største vigtighed at GT fortsætter med behandlingen med Trevicta, da der ellers vil være risiko for et recidiv af hans psykotiske symptomer, og dermed risiko for fornyet personfarlig kriminalitet. Der vil også være en betydeligt øget suicidalrisiko, da han tidligere har foretaget flere alvorlige selvmordsforsøg i forbindelse med at hans psykoselidelse har været utilstrækkelig behandlet. Desværre er der ingen alternativer til Trevicta blandt de øvrige depotpræparater som findes på markedet, da de alle har en kortere virkningstid.

...

Misbrug

GT har i en årrække haft perioder med et overforbrug af alkohol, hvad der har været en medvirkende årsag til udadreagerende og seksualiserende adfærd. Nu kun beskedent forbrug af alkohol de sidste 2 år.

Har tidligere prøvet at tage kokain et par gange. Herudover intet misbrug.

Medicin

Paliperidon (trevicta) 525 mg depotinjektionsvæske, suspension, mod psykotiske tilstande, 1. sprøjte hver 12. uge.

Quetiapin "accord" filmovertrukne tabl. 25 mg, mod sindslidelse, 3 tabletter net

Quetiapin (quetiapin "accord") 25 mg tablet, mod sindslidelse, 1 tablet efter behov højest 4 gange dagligt. kan få 1-4 tablet pn på en gang

Diagnose

Paranoid psykose UNS (DF229)

...

Konklusion

GT er en 39-årig mand fra Eritrea, som har været psykisk syg siden sin tidligste ungdom. Han kom til Danmark i 2014, hvor han allerede under sit ophold i center Sandholm fik stillet diagnosen paranoid psykose. Han har siden været tilknyttet psykiatrien, hvor han har været i behandling med en række forskellige antipsykotika med meget forskellig effekt. Pga. ringe sygdomserkendelse og sygdomsindsigt er det ofte sket at han er ophørt med sin behandling, hvorefter hans tilstand er blevet stærkt forværret. Han har talrige indlæggelser bag sig, og mellem indlæggelserne har han været fulgt ambulant, senest siden 2021 i Bostedsteamet Ishøj i forbindelse med at han er beboer i botilbuddet Lunden. På baggrund af tre alvorlige hændelser i 2021 har han fået en dom til ambulant psykiatrisk behandling med efterfølgende udvisning og forbud mod ophold i Danmark i 6 år. Han har nu siden juni 2023 været i behandling med et langtidsvirkende depotpræparat, paliperidon i form af Trevicta, som skal gives hver tredje måned, og dette har be-

virket en betydelig stabilisering af hans psykiske lidelse. Det må anses for at være af stor vigtighed at GT fortsætter med behandlingen med Trevicta, og hvis behandlingsforløbet afbrydes, vil de helbredsmæssige konsekvenser være alvorlige, da der i så fald vil være risiko for recidiv af hans psykosesymptomer. Endvidere vil der i høj grad være risiko for recidiv af personfarlig kriminalitet og øget suicidalrisiko.”

Efter landsrettens dom har Københavns Vestegns Politi den 27. juni 2024 meddelt T tiltalefråfald, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, jf. straffelovens § 89, vedrørende fire tilfælde af vold efter straffelovens § 244 begået i perioden fra juni til november 2022 mod beboere på det socialpsykiatriske botilbud Lunden i Brøndby, hvor han har boet siden 2017.

Anbringender

T har anført navnlig, at udvisning med sikkerhed vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Proportionalitetsvurderingen skal inddrage alle relevante kriterier, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol lægger vægt på i sin praksis, herunder kriterierne i henhold til Domstolens dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig).

Han er ustraffet og har haft lovligt ophold i Danmark i mere end 7 år. Straffelovsovertrædelserne er sket på et psykiatrisk botilbud i et generelt hårdt miljø over en ganske kort periode. Forholdene er af ældre dato, og han er ikke dømt for noget efterfølgende. Det kan ikke afvises, at han ville være blevet idømt en betinget dom udmålt i dage, hvis ikke han var omfattet af straffelovens § 16. Der er siden juni 2023 sket en bedring i hans helbredsmæssige tilstand, idet han nu er velbehandlet med depotmedicinen Trevicta, hvilket har bevirket en betydelig stabilisering af hans psykiske lidelse.

Udvisning vil også være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3.

Det følger af UfR 2022.4227 V, at ved idømmelse af ambulant behandling og udvisning skal der allerede ved straffedommen tages stilling til, om udlændingens helbredsmæssige forhold taler afgørende imod, at udlændingen senere kan udsendes, jf. herved udlændingelovens § 50 a.

Det fremgår af udtalelse af 6. december 2024 fra Psykiatrisk Center Glostrup, at det vil få alvorlige helbredsmæssige konsekvenser, bl.a. i form af øget suicidalrisiko, hvis behandlingen med depotmedicinen Trevicta ophører. Der foreligger kun forældede oplysninger om adgang til medicin og mulighed for psykiatrisk behandling i Eritrea.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at udvisning af T ikke vil være uforenelig med Danmarks internationale forpligtelser efter Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

Udvisning af T er en proportional foranstaltning med henblik på at forebygge uro eller forbrydelse. Det gælder, selv om alvoren af den begåede kriminalitet skal vurderes i lyset af, at han er straffri i medfør af straffelovens § 16, stk. 1, jf. Menneskerettighedsdomstolens dom af 7. december 2021 i sag 57467/15 (Savran mod Danmark).

T kom til Danmark som voksen og har ikke stiftet familie, hvorfor han tilhører den kategori af udlændinge, der nyder den mindste beskyttelse. Udvisning kræver herefter alene, at kriminaliteten er tilstrækkeligt alvorlig både med hensyn til art og straf.

T er dømt for vold og trussel om vold begået ved tre episoder, som ville have medført en ubetinget fængselsstraf på ikke under 60 dage, hvis han ikke havde været straffri i medfør af straffelovens § 16, stk. 1. Han er herudover tidligere straffet med bøde for en ikke bagatelagtig overtrædelse af straffelovens § 232 og har efter landsrettens dom modtaget et tiltalefrafald for fire voldsforhold begået i 2022. På denne baggrund er der en betydelig risiko for, at han også fremover vil begå alvorlig kriminalitet i Danmark, hvis han ikke udvises.

Med hensyn til Menneskerettighedskonventionens artikel 3 bemærkes, at udlændingelovens § 50 a forudsætter, at retten i forbindelse med straffesagen tager stilling til, om udlændingens helbredsmæssige forhold taler afgørende imod, at udsendelse finder sted, når udlændingen idømmes ambulant behandling. Begrundelsen er, at udlændingen skal udrejse eller udsendes af Danmark i umiddelbar forlængelse af dommens afsigelse. Det er for tiden ikke muligt at effektuere tvangsmæssige udsendelser til Eritrea, og T har oplyst, at han ikke frivilligt vil medvirke til udsendelse. Når det således kan lægges til grund, at der foreligger en udsendelsehindring, kan tiltaltes helbredsmæssige forhold og mulighederne for behandling i hjemlandet ikke tillægges afgørende betydning for spørgsmålet om udvisning ved straffesagens behandling. Tiltaltes helbredsmæssige forhold må i stedet indgå i den vurdering, som kan fore-

tages efter udlændingelovens § 50, når udsendelse måtte blive aktuel, jf. herved UfR 2011.2358 H.

Artikel 3 er i øvrigt ikke (for tiden) til hinder for udvisning. Ud fra de foreliggende oplysninger om behandlingsmulighederne i Eritrea sammenholdt med oplysningerne om, at T før ankomsten til Danmark havde været i kontakt med psykiatrien i Eritrea, foreligger der ikke en sådan alvorlig tvivl om, hvorvidt han vil kunne få tilstrækkelig behandling.

Højesterets begrundelse og resultat

T er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, og § 266 ved i juli 2021 i to tilfælde at have sparket en beboer på det socialpsykiatriske botilbud, hvor han bor, samt i et tilfælde at have truet den ene af dem. Han er i medfør af straffelovens § 16, stk. 1, 1. pkt., frifundet for straf som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom og er idømt ambulantly behandling med mulighed for indlæggelse. Der er ikke fastsat længstetid for foranstaltningen. Han er udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år.

For Højesteret angår sagen alene spørgsmålet om udvisning.

Efter udlændingelovens § 23, nr. 1, kan en udlænding, der har haft lovligt ophold her i landet i mere end 5 år, udvises af de grunde, der er nævnt i lovens § 22. Efter § 22, nr. 6, kan en udlænding udvises, bl.a. hvis vedkommende efter straffelovens § 244 idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter.

T er eritreisk statsborger og er nu 39 år. Han indrejste i Danmark i 2014, da han var 29 år, og han har haft lovligt ophold i ca. 7½ år. Han er idømt ambulantly psykiatrisk behandling ved psykiatrisk afdeling med tilsyn af kriminalforsorgen, således at kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om indlæggelse, for bl.a. to tilfælde af spark mod beboere på det botilbud, hvor han bor. Efter det oplyste om de to voldsforhold finder Højesteret, at forholdene ville have medført en ubetinget frihedsstraf, hvis han ikke var straffri i medfør af straffelovens § 16, stk. 1, 1. pkt. Der er derfor hjemmel i udlændingelovens § 23, nr. 1, jf. § 22, nr. 6, til at udvise ham.

Det følger herefter af udlændingelovens § 26, stk. 2, jf. § 23, nr. 1, jf. § 22, nr. 6, at T skal udvises, medmindre dette med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Spørgsmålet er i første række, om udvisning vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv.

Udvisning vil ubestridt udgøre et indgreb i Ts ret til privatliv, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 1. Udvisning kan derfor kun ske, hvis betingelserne i artikel 8, stk. 2, er opfyldt. Udvisning har som anført hjemmel i udlændingeloven og har til formål at forebygge uro eller forbrydelse. Det afgørende er herefter, om udvisning må anses for nødvendig under hensyn til disse formål. Dette beror på en proportionalitetsvurdering.

De kriterier, der skal indgå i vurderingen, fremgår bl.a. af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig), præmis 68. Den vægt, der skal lægges på de enkelte kriterier, afhænger af den konkrete sags omstændigheder, jf. dommens præmis 70.

I et tilfælde som det foreliggende, hvor udlændingen ikke har etableret sin egen familie, skal der lægges vægt på karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet, varigheden af udlændingens ophold i opholdslandet, den forløbne tid efter den begåede kriminalitet og udlændingens adfærd i denne periode samt fastheden af sociale, kulturelle og familiemæssige bånd til opholdslandet og til statsborgerskabslandet, jf. præmis 71.

Særligt med hensyn til tilfælde, hvor udlændingen er frifundet for straf som følge af utilregnelighed, er det anført i Menneskerettighedsdomstolens dom af 7. december 2021 i sag 57467/15 (Savran mod Danmark), at det forhold, at den pågældende er straffri på grund af sindssygdom, ”may have the effect of limiting the weight that can be attached to the first Maslov criterion [”the nature and seriousness of the offence committed by the applicant”] in the overall balancing of interests required under Article 8 § 2 of the Convention” (præmis 194). Det skal således tages i betragtning ved vurderingen af karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet, at den blev begået på et tidspunkt, hvor den pågældende var sindssyg (præmis 195). Tilsvarende fremgår af Menneskerettighedsdomstolens dom af 30. maj 2023 i sag 8757/20 (Azzaqui mod Holland) (præmis 50).

Om proportionalitetsvurderingen i den foreliggende sag bemærker Højesteret herefter:

T er fundet skyldig i simpel vold og trussel om vold begået i juli 2021 mod to beboere på det socialpsykiatriske botilbud, hvor han bor. Han har ikke tidligere begået kriminalitet af betydning for udvisningsspørgsmålet. I juni 2024 er han meddelt tiltalefrafald for fire voldstilfælde begået i 2022 mod medbeboere på botilbuddet.

Ifølge udtalelse af 6. december 2024 fra Psykiatrisk Center Glostrup har T en kronisk psykoselidelse, som giver sig udslag i stemmehøring, forfølgelsesforestillinger, tendens til udadrettede adfærd og seksualiserende adfærd. Han kom til Danmark i 2014 og blev herefter diagnosticeret med paranoid psykose. Han har siden været i behandling med flere forskellige antipsykotika. Det er først efter, at han i juni 2023 er begyndt i behandling med depotmedicinen Trevicta, at behandlingen med antipsykotisk medicin er blevet tilstrækkeligt stabil, således at der er sket en reel bedring i hans psykiske lidelse. Han har – efter at denne behandling blev iværksat – ikke haft konflikter med medbeboere, og hans tidligere seksualiserende adfærd er helt ophørt. Ifølge udtalelsen vil der ved ophør af behandlingen med Trevicta være risiko for recidiv af de psykotiske symptomer og dermed risiko for fornyet personfarlig kriminalitet. Der vil også være en betydelig øget suicidalrisiko, idet han tidligere har foretaget flere alvorlige selvmordsforsøg, når hans psykoselidelse ikke har været tilstrækkeligt behandlet.

Som nævnt kom T til Danmark som 29-årig og har siden opholdt sig her i landet. Han har ingen nære familiemedlemmer i Danmark. Han har tilbragt størstedelen af sit liv i Eritrea. Efter de foreliggende oplysninger har han ingen familie i Eritrea.

Efter en samlet afvejning finder Højesteret, at udvisning af T vil være uproportional og dermed i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

Højesteret har herved navnlig lagt vægt på, at T ved den begåede kriminalitet i form af simpel vold og trussel om vold er fundet straffri som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom. Kriminaliteten, der blev begået i 2021, var ikke planlagt, men udtryk for spontane reaktioner over for medbeboere på botilbuddet. I sommeren 2023 kom han i behandling med et antipsykotikum, der har medført en betydelig stabilisering af hans psykiske lidelse, og han har ikke begået kriminalitet siden.

T frifindes efter det anførte for påstanden om udvisning og tildeles en advarsel om udvisning efter udlændingelovens § 24 b.

Der er herefter ikke anledning til at tage stilling til de rejste spørgsmål om Menneskerettighedskonventionens artikel 3.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at T tildeles en advarsel om udvisning.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsret og Højesteret.